

GEA, FLORA ET FAUNA

Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – III

Josep Gesti Perich* & Lluís Vilar Sais**

* Línia de recerca de Flora i Vegetació. Universitat de Girona. Campus Montilivi. 17003 Girona. A/e: josepgesti@gmail.com

** LAGP-Flora i Vegetació. Institut de Medi Ambient. Universitat de Girona. Campus Montilivi. 17003 Girona. A/e: lluis.vilar@udg.edu

Autor per a la correspondència: Josep Gesti. A/e: josepgesti@gmail.com

Rebut: 16.09.2021; Acceptat: 23.09.2021; Publicat: 30.12.2021

Resum

Aportem dades sobre diversos tàxons ahlòctons observats a l'àrea oriental de les Guilleries, on no hi havien estat indicats prèviament i que són rars o poc coneguts al nord-est de Catalunya. Indiquem *Acalypha rhomboidea* i *Pleioblastus simonii* per primera vegada a Catalunya i donem noves localitats d'*Aspidistra elatior*, *Cardamine occulta*, *Celosia cristata*, *Guizotia abyssinica*, *Hemerocallis fulva*, *Koeleria paniculata*, *Lupinus albus*, *Persicaria orientalis*, *Sedum palmeri*, *Silene pseudoatocion* i *Soleirolia soleirolii*.

Paraules clau: flora ahlòctona, Guilleries, Catalunya, península Ibèrica.

Abstract

Contributions to the knowledge of the flora of the Eastern Guilleries and nearby areas (northeastern Catalonia) – III

We provide data on alien flora observed in the eastern area of the Guilleries massif, not previously reported in this area and that are rare or little known in Catalonia. We indicate *Acalypha rhomboidea* and *Pleioblastus simonii* for the first time in Catalonia and we give new localities of *Aspidistra elatior*, *Cardamine occulta*, *Celosia cristata*, *Guizotia abyssinica*, *Hemerocallis fulva*, *Koeleria paniculata*, *Lupinus albus*, *Persicaria orientalis*, *Sedum palmeri*, *Silene pseudoatocion* and *Soleirolia soleirolii*.

Key words: alien flora, Guilleries, Catalonia, Iberian Peninsula.

Introducció

En aquest article aportem informació sobre la presència de diverses plantes al sector oriental del massís de les Guilleries (nord-est de Catalunya). Seguint la línia de treballs anteriors (Gesti & Vilar, 2019, 2020), es tracta d'espècies que no hi havien estat indicades i que, a més, són infreqüents o poc conegudes a Catalunya. En aquesta ocasió totes les espècies tractades són ahlòctones pel territori.

Material i mètodes

Les dades que aportem provenen dels municipis de Riudarenes i Santa Coloma de Farners, a l'extrem oriental del massís de les Guilleries, i han estat obtingudes al llarg de l'any 2021. El llistat dels tàxons es presenta en ordre alfabètic i, per cadascun, donem localitats concretes amb indicació de la comarca, municipi, lloc, quadrat UTM d'1 km de costat (sempre a la zona 31T, sistema de referència ETRS89), altitud, hàbitat, observador, data d'observació i –quan n'hi ha– el número de plec de l'Herbari de la Universitat de Girona (HGI). A cada tàxon fem una breu descripció de l'àrea de

procedència, les citacions anteriors al nord-est de Catalunya, l'hàbitat, l'estat de les poblacions localitzades i el grau de naturalització a nivell local.

Resultats i discussió

Acalypha rhomboidea Raf. [*A. virginica* L. var. *rhomboidea* (Raf.) Cooperr.]

Selva: Santa Coloma de Farners, a tocar del parc de Sant Salvador, DG7133, 120 m, herbassar ruderal (HGI 24251, J. Gesti, 13-IX-2021).

Euforbiàcia originària de l'Amèrica del Nord que s'ha introduït en algunes regions d'Europa (nord d'Itàlia, Àustria, Bèlgica i Portugal) (Domingues & da Costa, 2006; GBIF, 2021), on ocupa ambients antropitzats (a Portugal, per exemple, s'ha constatat que es va estendre per diferents jardins i espais viaris de Coimbra a partir de plantes cultivades al jardí botànic de la ciutat; Domingues & Da Costa, 2006). No hi ha un consens total en relació al seu rang taxonòmic, ja que per alguns autors es tracta d'una espècie independent (Levin, 1999, 2021; POWO, 2021), mentre que d'altres la tracten com una varietat d'*A. virginica* L. (var. *rhomboidea* (Raf.)

Figura 1. *Acalypha rhomboidea*, Santa Coloma de Farners: a) hàbitat; b) port general; c) detall de les fulles amb les inflorescències disposades a les axil·les; d) detall de la inflorescència.

Cooperr.) (Cooperrider, 1984; GBIF, 2021). Els principals caràcters diferencials respecte d'*A. virginica* són les bràctees de les flors pistilades, que tenen un nombre reduït de lòbuls i presenten poca pilositat eglandular a la cara abaxial (els pèls glandulars són molt més aparents). A Europa *A. virginica* (en sentit ampli) ha estat indicada en diverses regions (Tutin *et al.*, 1968; GBIF, 2021, Verloove, 2021), sobretot al nord d'Itàlia i territoris veïns, de manera que no es pot descartar que alguna de les cites correspongui al tàxon al que aquí ens referim.

N'hem observat una població formada per alguns centenars d'individus, en flor al mes de setembre, ocupant una superfície d'uns 40 m² en una zona ruderalitzada situada entre un parc i una plantació de plàtans (Fig. 1). Tractant-se d'una planta anual, la presència d'un nombre tan gran d'efectius fa pensar que ja hi havia de ser en anys precedents i que està naturalitzada localment.

Aspidistra elatior Blume

Selva: Santa Coloma de Farners, al Veïnat d'Avall, entre els horts i la riera, DG7233, 120 m, talús d'un rec ombrívol, J. Gesti & L. Vilar, 11-II-2021; Santa Coloma de Farners, a la riera dels Frares, DG7134, 130 m, talús sobre la riera, J. Gesti & L. Vilar, 11-II-2021.

Asparagàcia originària de l'Àsia de l'Est que és emprada en jardineria com a planta ornamental. A Catalunya ha estat indicada fora de cultiu al Baix Llobregat (Gómez-Bellver *et al.*, 2019).

A les localitats reportades hi hem observat només alguns individus aïllats de grans dimensions (Fig. 2), que creixien

Figura 2. *Aspidistra elatior*, Santa Coloma de Farners.

en talussos humits i ombrívols. En un dels indrets (riera dels Frases) hi hem constatat freqüents abocaments de restes vegetals, que podrien constituir el mecanisme d'arribada de la planta a aquests espais. Tot i que s'utilitza sovint com a planta d'interior, tolera bé el fred i un cert grau de sequera, fet que li permetria subsistir en aquests ambients durant llargs períodes de temps. Al territori estudiat és una ahlòctona casual.

***Cardamine occulta* Hornem.**

Selva: Riudarenes, a la riera de Santa Coloma, prop de can Sala, DG7628, 80 m, sorral fluvial, J. Gestí, 14-III-2021; Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, aigües avall del pont del balneari, DG7232, 100 m, codolar fluvial (HGI 24252, J. Gestí, 1-III-2021); Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, davant la sorrera, DG7233, 115 m, sorral fluvial, J. Gestí, 4-III-2021.

Brassicàcia d'origen asiàtic que sembla trobar-se en expansió a Europa, tot i que la seva distribució és encara mal coneguda per la possible confusió amb *C. hirsuta* L. o *C. flexuosa* With. i per la controvèrsia existent durant anys sobre la seva assignació taxonòmica (es pot consultar una síntesi sobre aquests aspectes a Aymerich, 2016a). A Catalunya es coneix de l'Alt Urgell, el Pallars Jussà, el Solsonès, la Garrotxa i Barcelona (Aymerich, 2016a, 2017).

L'hem observada en diferents punts al llarg de la riera de Santa Coloma, sobre substrats sorrencs i pedregosos de la llera (Fig. 3), on s'ha naturalitzat i manté poblacions formades per centenars d'individus.

Figura 3. *Cardamine occulta*, Santa Coloma de Farners.

***Celosia cristata* L. [*C. argentea* L. var. *cristata* (L.) Kuntze]**

Selva: Riudarenes, a la riera de Santa Coloma, DG7629, 85 m, sorral fluvial, J. Gestí & L. Vilar, 18-VIII-2021.

Amarantàcia nativa de les zones tropicals del vell món introduïda a les àrees tropicals i subtropicals –i algunes temperades– del planeta (POWO, 2021). El rang taxonòmic d'aquesta *Celosia* d'inflorescències crestades i flors de color porpre (coneguda popularment com «cresta de gall») és controvertit, ja que alguns autors la consideren una varietat (var. *cristata* (L.) Kuntze), una forma (f. *cristata* (L.) Schinz) o

un sinònim de *C. argentea* L., mentre que d'altres la separen a nivell específic (es pot consultar una síntesi sobre la seva circumscripció taxonòmica a la revisió feta per Iamónico, 2013). A Catalunya ha estat indicada a l'Empordà (Vayreda, 1902: «Lladó, Sagaró, etc., semiespontànea») i al Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la Universitat de Barcelona hi ha un plec d'herbari (BCN 91866, sub *Celosia cristata* L. var. *fasciata*, 9-XI-1934, recollector desconegut) amb l' anotació «Barcelona, carrer de Mariana Pineda» que podria correspondre, per tant, a un exemplar cultivat. Per altra banda, recentment també s'ha trobat a Catalunya *C. argentea* (en sentit estricte) al Maresme, al riu Tordera (Verloove & Aymerich, 2020).

N'hem observat un únic individu a la llera seca de la riera de Santa Coloma, sobre substrat sorrenc, florit al mes d'agost (Fig. 4). Al territori estudiat és una ahlòctona casual.

Figura 4. *Celosia cristata*, Riudarenes.

***Guizotia abyssinica* (L. f.) Cass.**

Selva: Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, DG7233, 120 m, herbassar fluvial humit (HGI 24241, J. Gestí, 30-VIII-2021).

Figura 5. *Guizotia abyssinica*, Santa Coloma de Farners.

Aquesta asteràcia originària de l'Àfrica oriental va ser citada per primera vegada fora de cultiu a la península Ibèrica a principis de la dècada dels anys 70 del segle passat (Cid, 1971) i poc després també es trobava a Catalunya (Folch & Abella, 1974). Des d'aleshores ha estat indicada en nombroses localitats del litoral i prelitoral de la meitat meridional de Catalunya (Font, 2021) però, en canvi, ho ha estat molt escassament a la meitat nord: la Selva (Casasayas, 1989), Baix Empordà (HGI 17399, Santa Cristina d'Aro, A. Mallol & J. Maynés, 7-I-2003; Mallol & Maynés, 2008), Alt Urgell i Berguedà (Aymerich, 2016a).

N'hem observat dos exemplars, en flor a final d'agost, en un herbassar sobre sòl sorrenc humit a la llera de la riera (Fig. 5). És casual al territori.

Hemerocallis fulva (L.) L.

Selva: Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, sota el Bagís, DG6634, 260 m, verneda, J. Gesti, 6-VII-2021.

Indiquem la presència d'aquesta asfodelàcia nativa de l'Àsia oriental al sector oriental del massís de les Guilleries, d'on no se'n tenia constància, per bé que ja era coneguda d'àrees properes com ara el Montseny (Bolòs *et al.*, 1986; Casasayas, 1989; Sáez *et al.* 2015, 2017), les Guilleries occidentals (Pérez-Haase *et al.*, 2013), el curs mitjà del riu Ter (Girbal, 1984), l'estany de Sils (Vilar, 1987), etc.

N'hem observat dos rodals propers entre ells, ocupant densament una superfície total d'uns 5 m², en una verneda ben constituïda del tram alt de la riera de Santa Coloma. No sembla una espècie plenament naturalitzada al territori, sinó casual.

Koeleruteria paniculata Laxm.

Selva: Santa Coloma de Farners, entre la sorra i el balneari, DG7232, 120 m, talús d'una petita riera, J. Gesti & L. Vilar, 2-IX-2021.

Aquesta sapindància originària de l'Àsia oriental és utilitzada com a arbre ornamental en parcs i jardins. Al nord-est de Catalunya (com a la resta del territori català) hi ha relativament poques cites fora de cultiu (vegeu localitats a Font, 2021), cap d'elles gaire propera a la nostra zona d'estudi: Berguedà, Garrotxa, Vallès Oriental (Casasayas, 1989), Marresme (Guardiola & Petit, 2020), Bages (Aymerich, 2020), etc.

N'hem observat un únic individu, de port arbustiu (1,5 m aproximadament), que creixia en un talús sobre d'un petit curs d'aigua intermitent. Al territori estudiat és una al·lòctona casual.

Lupinus albus L.

Selva: Riudarenes, prop del molí d'en Pastrells, DG7431, 100 m, marge de camp, J. Gesti, 27-III-2021.

Es tracta d'una fabàcia, probablement originària de la Mediterrània oriental, que s'ha estès a causa del seu cultiu per al consum de les llavors i com a farratgera. A Catalunya se'n coneixen diverses indicacions, sobretot al sector nord-orien-

tal, per bé que la majoria d'elles corresponen a observacions de final del segle XIX i de la primera meitat del segle XX (Font, 2021). Les més properes a la nostra zona d'estudi són les cites fetes al Montseny per Joan Cadevall (1915-1919) i per Pius Font i Quer (Casasayas, 1989).

A la localitat indicada n'hi hem observat algunes desenes d'individus, en flor al mes de març, que ocupaven el marge d'un camp plantat de faves (Fig. 6). Desconeixem amb certesa el seu origen, per bé que és possible que s'hi hagin instal·lat a partir de llavors procedents de cultius anteriors en aquell mateix indret o bé als camps del seu entorn.

Figura 6. *Lupinus albus*, Riudarenes.

Persicaria orientalis (L.) Spach [*Polygonum orientale* L.]

Selva: Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, aigües amunt del pont del balneari, DG7233, 115 m, herbasar fluvial humit (HGI 24242, J. Gesti, 30-VIII-2021).

Aquesta amarantàcia originària del sud-est asiàtic, que es cultiva com a planta ornamental, ja era coneguda en àrees properes a la nostra zona d'estudi: al Montseny (Romo, 1987; Pié *et al.*, 2010), a les Guilleries occidentals (Batriu *et al.*, 2012; Pérez-Haase *et al.*, 2013), al curs mitjà del riu Ter

Figura 7. *Persicaria orientalis*, Santa Coloma de Farners.

Figura 8. *Pleioblastus simonii*, Santa Coloma de Farners: a) hàbitat; b) port general i aspecte de les tiges; c) detall de les fulles i les beines foliars; d) detall de la inflorescència.

(Girbal, 1984), a la plana de la Selva (HGI 9416, Maçanet de la Selva, L. Vilar, 15-VIII-1981), etc. Constatem també, doncs, la seva presència a les Guilleries orientals.

N'hem observat un únic exemplar, en flor a final d'agost, en un herbassar sobre sòl sorrenc humit a la llera de la riera (Fig. 7). És casual al territori estudiat.

Pleioblastus simonii (Carrière) Nakai [*Arundinaria simonii* (Carrière) Rivière & C. Rivière]

Selva: Santa Coloma de Farners, a la riera dels Frares, a l'alçada de l'antic escorxador, DG7134, 130 m, talús de la riera, J. Gesti, 18-II-2021; Santa Coloma de Farners, a la riera dels Frares, sota Can Malladó, DG7135, 140 m, talussos humits (HGI 24254, J. Gesti, 2-III-2021).

Bambú originari del Japó que s'utilitza en jardineria com a planta ornamental. Per bé que la determinació d'espècies d'aquest grup de poàcies és molt complexa –més encara tenint en compte l'existència de varietats de cultiu–, atribuïm el tàxon observat a *P. simonii* en base al conjunt de caràcters morfològics diferencials descrits a la bibliografia (Ohwi, 1965; Suzuki, 1978; Kobayashi & Furumoto, 2004). Les dimensions de les tiges (les més grans superant els 3 m d'alçada i els 2,5 cm de diàmetre), les nombroses ramificacions

als nusos, el marge superior de les beines foliars oblic i el revers foliar amb tendència a ser bicolor, el diferenciarien d'altres espècies semblants d'aquest gènere, com ara *P. chino* (Franch. & Sav.) Makino. A Europa ha estat indicat a les Illes Britàniques (Stace, 2019) i a GBIF (2021) s'hi recullen plecs procedents de Dinamarca i Galícia que, per les dades que hi consten, potser provinquin de plantes cultivades.

N'hem observat diversos nuclis al llarg d'un tram d'uns 900 m a la riera dels Frares, el més gran dels quals s'estén de manera discontinua sobre una superfície d'uns 200 m², mentre que la resta són rodals d'uns pocs metres quadrats cadascun. Durant els mesos de febrer i març de 2021 el nucli principal ha presentat una profusa emergència de noves tiges que han florit abundantment (Fig. 8). Naturalitzat a nivell local.

Sedum palmeri S. Watson

Selva: Santa Coloma de Farners, al nucli urbà, DG7234, 140 m, teulada, J. Gesti & L. Vilar, 13-II-2021.

Crassulàcia originària de Mèxic que és freqüentment plantada com a espècie ornamental, sobretot en testos i rocalles. A Catalunya ha estat indicada fora de cultiu en unes poques localitats, al Berguedà, al Vallès Oriental (Aymerich & Sáez, 2015) i al Tarragonès (Verloove *et al.* 2019). Coincidim amb

els autors d'aquestes citacions que és molt probable que es faci en d'altres indrets atesa la seva àmplia utilització en jardineria i la facilitat amb la que es propaga.

L'hem observada en teulades del poble, ocupant les canaletes formades per les teules i les canals de recollida d'aigua, on s'acumulen petits dipòsits de sediments (Fig. 9). Naturalitzada a nivell local.

Figura 9. *Sedum palmeri*, Santa Coloma de Farners.

Silene pseudoatocion Desf.

Selva: Santa Coloma de Farners, a la riera de Santa Coloma, sota el pont del balneari, DG7232, 110 m, herbassar humit en un sorral fluvial, J. Gesti, 16-IV-2021; Santa Coloma de Farners, al Veïnat d'Avall, DG7233, 125 m, herbassar ruderal al marge d'un petit rec agrícola, J. Gesti, 22-I-2021.

Carioflhàcia pròpia de la Mediterrània meridional que és emprada en jardineria com a planta ornamental. Ens en consten poques indicacions a la meitat septentrional de Catalunya, on ha estat citada al Berguedà (Aymerich, 2016b) i també se'n conserven diversos testimonis d'herbari del Vallès Occidental i del Baix Llobregat (GBIF, 2021).

Figura 10. *Silene pseudoatocion*, Santa Coloma de Farners.

En una de les localitats que hem observat (Veïnat d'Avall) hi havia una desena d'individus a pocs metres d'un jardí on la planta havia estat cultivada. A l'altra localitat, en canvi, n'hem vist dos exemplars als sorral de la riera, on podria haver arribat a través de llavors transportades per l'aigua (Fig. 10). Al territori estudiat és una ahlòctona casual.

Soleirolia soleirolii (Req.) Dandy

Selva: Santa Coloma de Farners, a la font de la Pau (Castanyet), DG6837, 250 m, talús humit (HGI 24250, J. Gesti, 12-I-2021).

Es tracta d'una urticàcia originària de les illes de la Mediterrània occidental i d'Itàlia, que s'utilitza en jardineria com a planta de recobriment. A Catalunya ha estat indicada fora de cultiu al Bages, al Barcelonès, al Gironès, al Maresme i al Vallès (Casasayas, 1989; Juanola & Vilar, 1997; Bolòs, 1998; ORCA, 1999; Macías & Cebrián, 2018).

N'hem observat una única població, recobrint una superfície de poc menys d'1 m², en talús humit sobre una font (Fig. 11). És casual al territori.

Figura 11. *Soleirolia soleirolii*, Santa Coloma de Farners.

Bibliografia

- Aymerich, P. & Sáez, L. 2015. Comentaris i precisions previs a la Checklist de la flora de Catalunya (nord-est de la península Ibèrica). *Orsis*, 29: 23-90.
- Aymerich, P. 2016a. Notes florístiques de les conques altes dels rius Segre i Llobregat. IV. *Orsis*, 30: 133-165.
- Aymerich, P. 2016b. Contribució al coneixement de la flora ahlòctona del nord i el centre de Catalunya. *Orsis*, 30: 11-40.
- Aymerich, P. 2017. Notes sobre flora ahlòctona a Catalunya. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 81: 97-116.
- Aymerich, P. 2020. Notes sobre flora ahlòctona a Catalunya, III. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 101-124.
- Batriu, E., Blanco-Moreno, J. M., Mercadé, A. & Pérez-Haase, A. 2012. Aportació al coneixement florístic de les Guillerries i del Collsacabra (Catalunya Oriental), III. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 76: 147-157.

- Bolòs, O. 1998. *Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans: Primera compilació general*. Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències Biològiques. Barcelona.
- Bolòs, O., Nuet, J. & Panareda, J. M. 1986. *Flora vascular del Montseny*. P. 41-92. In: Terradas, J. & Miralles, J. (eds.). *El patrimoni biològic del Montseny*. Catàlegs de flora i fauna, 1. Diputació de Barcelona, Servei de parcs Naturals. 171 p.
- Cadevall, J. 1915-1919. *Flora de Catalunya*. Vol. 2. Institut de Ciències. Barcelona. 470 p.
- Casasayas, T. 1989. *La flora allòctona de Catalunya. Catàleg raonat de les plantes vasculars exòtiques que creixen sense cultiu al NE de la Península Ibèrica*. Tesi Doctoral. Universitat de Barcelona. 892 p.
- Cid, R. 1971. *Guizotia abyssinica* (L.) Cassini. Adventicia nueva para la flora española. *Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura*, 47: 36-37.
- Cooperrider, T. S. 1984. Some species mergers and new combinations in the Ohio flora. *The Michigan Botanist*, 23(4): 173-176.
- Domingues, J. & Da Costa, A. 2006. *Acalypha rhomboidea* Raf. (Euphorbiaceae), naturalized in Portugal (new for Europe). *Studia botanica*, 25: 137-138
- Folch, R. & Abellà, C. 1974. *Galinsoga parviflora* Cav. y *Guizotia abyssinica* (L.) Cass., dos adventicias nuevas para la flora catalana. *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 9: 183-189.
- Font, X. 2021. Mòdul de Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. Disponible a: <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html> [Data de consulta: 13 setembre 2021].
- GBIF. 2021. Global Biodiversity Information Facility. Disponible a: <https://www.gbif.org/> [Data de consulta: 13 setembre 2021].
- Gesti, J. & Vilar, L. 2019. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 195-198.
- Gesti, J. & Vilar, L. 2020. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – II. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 243-248.
- Girbal, J. 1984. *Flora i vegetació del Gironès*. Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Gómez-Bellver, C., Nualart, N., Ibáñez, N., Burguera, C., Álvarez, H. & López-Pujol, J. 2019. Noves dades per a la flora allòctona de Catalunya i del País Valencià. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 23-40.
- Guardiola M. & Petit, A. 2020. Aportacions a la flora allòctona de la serralada Litoral central catalana i territoris propers. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 35-49.
- Iamónico, D. 2013. About the circumscription of *Celosia argentea* (Amaranthaceae) and the related Linnaean taxa. *Phytotaxa*, 90: 61-64.
- Juanola, M. & Vilar, L. 1997. La flora vascular del massís de les Gavarres. *Scientia Gerundensis*, 23: 73-108.
- Kobayashi, M & Furumoto, R. 2004. A phylogeny of Japanese dwarf bamboos, the *Sasa*-group based on RAPD- and morphological data analyses. *Journal of Phytogeography and Taxonomy*, 52: 1-24.
- Levin, G. A. 1999. Notes on *Acalypha* (Euphorbiaceae) in North America. *Rhodora* 101(907): 217-233.
- Levin, G. A. 2021. *Acalypha*. Flora of North America. Vol. 12. Euphorbiaceae. Disponible a: <http://beta.floranorthamerica.org/Acalypha> [Data de consulta: 13 setembre 2021].
- Macías, C. & Cebrian, J. 2018. *Eruca vesicaria* (L.) Cav. en els herbassars ruderals de Barcelona. *Miconia*, 2: 5-12.
- Mallol, A. & Maynés, J. 2008. Nous xenòfits al Baix Empordà (Catalunya). *Acta Botanica Barcinonensia*, 51: 59-77
- Ohwi, J. 1965. *Flora of Japan*. Smithsonian Institution. Washington DC. 1.067 p.
- ORCA. 1999. *Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*. Vol. 6. Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències Biològiques.
- Pérez-Haase, A., Mercadé, A., Batriu, E. & Blanco-Moreno, J. M. 2013. *Aportació al coneixement florístic de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona*. Grup de Recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació. Universitat de Barcelona. Barcelona. 238 p.
- Pié, G., Vilar, L. & Sánchez, S. 2010. *Estudis corològics de plantes vasculars al Montseny*. P. 115-118. In: Hernández, J.; Grau, J. & Melero, J. (coords.). VII Monografies del Montseny. Comunicacions presentades els dies 20 i 21 de novembre de 2008 a la VII Trobada d'Estudiosos del Montseny. Col·lecció Documents de Treball. Sèrie Territori, 18. Diputació de Barcelona. 462 p.
- POWO. 2021. Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Disponible a: <http://www.plantsoftheworldonline.org> [Data de consulta: 13 setembre 2021].
- Romo, A. M. 1987. *Impatiens balfourii* Hooker fil. i *Polygonum orientale* L. a la Selva. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 54 (Sec. Bot., 6): 88-89.
- Sáez, L., Galán De Mera, A., Pyke, S., Pié, G. & Carnicero, P. 2015. New data on vascular plants from Montseny massif (northeastern Iberian Peninsula). *Orsis*, 29: 205-230.
- Sáez, L., Pié, G. & Carnicero, P. 2017. *Catàleg de la flora vascular del massís del Montseny. Tres segles d'investigació botànica (1716-2016)*. Sèrie Territori i Parcs Naturals, 1. Col·lecció Estudis. Diputació de Barcelona. 238 p.
- Stace, C.A. 2019. *New flora of the British Isles*. (4 ed.). C&M Floristics. 1.300 p.
- Suzuki, S. 1978. *Index to Japanese Bambusaceae*. Gakken Co., Ltd. Tokyo. 384 p.
- Tutin, T. G., Heywood, V. H., Burges, N. A., Moore, D. M., Valentine, D. H., Walters, S. M. & Webb, D. A. 1968. *Flora Europaea. Vol. 2. Rosaceae to Umbelliferae*. Cambridge University Press. Cambridge. 469 p.
- Vayreda, E. 1902. Plantas de Cataluña. *Anales de la Sociedad Española de Historia Natural*, sèrie 2, 10 (XXX): 491-582.
- Verloove, F., Aymerich, P., Gómez-Bellver, C. & López-Pujol, J. 2019. Chorological notes on the non-native flora of the province of Tarragona (Catalonia, Spain). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 133-146.
- Verloove, F. & Aymerich, P. 2020. Chorological novelties for the alien flora of northeastern Catalonia (Iberian Peninsula). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 137-153.
- Verloove F. 2021. *Euphorbiaceae*. Manual of the Alien Plants of Belgium. Botanic Garden Meise, Belgium. Disponible a: <https://alienplantsbelgium.be> [Data de consulta: 13 setembre 2021].
- Vilar, L. 1987. *Flora i vegetació de la Selva*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra. 608 p.